

Buitenlust

Fruitbomen, wilgen of miscanthus planten om de **uitloop aantrekkelijk** te maken voor de kippen en contact met wilde watervogels te voorkomen. De eerste ervaringen zijn er.

In april dit jaar zijn in het kader van de projecten 'Bomen voor Buitenkippen' (www.bomenvoorbuitenkippen.nl) en 'Kiplekker onder de wilgen' (www.kiplekker-onderdewilgen.nl) in elf kippenuitlopen beplantingen aangelegd met fruitbomen (vier bedrijven), wilgen (vier bedrijven) en miscanthus (drie bedrijven). Inmiddels is er wat ervaring met deze teelten opgedaan.

Fruitbomen

De fruitbomen zijn alle handmatig geplant, hetzij door de pluimveehouders zelf, hetzij door ingehuurde krachten. Deze bomen zijn op een enkele na goed aangeslagen en de kippen konden er meteen tussen lopen zonder schade toe te brengen. In droge periodes, zoals begin juli, zijn de boompjes wel regelmatig berekend. In hoeverre de kippen het gedeelte met de fruitbomen nu al beter gebruiken dan toen de uitloop nog 'kaal' was, verschilt per bedrijf. Op een van de bedrijven vonden de kippen het 'fruitgedeelte' al aantrekkelijk toen alle de palen er maar stonden. Op een ander bedrijf worden iets meer kippen op het 'fruitgedeelte' gezien dan voorheen. Op het derde en vierde bedrijf zijn er óf jonge kippen die sowieso nog niet naar buiten gaan óf zijn de kippen nog heel tevreden met de triticales die tussen de bomen en de stal in gezaaid is. Daar moet na het oogsten van de triticales blijken hoe ver de fruitbomen de kippen de uitloop in lokken.

Miscanthus

De miscanthus (olifantsgras) is door een Duitse loonwerker, tevens de leverancier van de stekken, met een plantmachine geplant. Op een lange dag hebben we op drie bedrijven de miscanthus geplant, met hulp van familieleden en een stagiaire van het Louis Bolk Instituut. De miscanthus is, waarschijnlijk door de kou, maar langzaam uitgelopen en groeit niet snel. De onkruiddruk is hoog. Machinaal schoffelen tussen de rijen is goed mogelijk, maar binnen de rijen (die bij mis-

PATRICK JANSEN

Wilgenaanplant. Op deze wilgenplantage wordt in de toekomst biomassa geoogst voor een met houtsnippers gestookte verwarmingsinstallatie

canthus breder zijn dan bij bijvoorbeeld maïs) groeit veel onkruid. Bovendien zijn de jonge planten dusdanig kwetsbaar, dat de kippen er nog niet in mogen. Op twee bedrijven wordt handmatig geschoffeld, wat veel werk is. Op het derde bedrijf groeit triticales tussen de miscanthus en lopen de kippen erin. De kippen lijken zich te richten op de triticales en de miscanthus met rust te laten.

Wilgen

Op vier bedrijven is wilg ingeplant. Op twee bedrijven – in Overberg (U) en De Glind (Gld) – gaat het om een hectare, op een bedrijf in Schore (Zld) om een halve hectare en op een bedrijf in Welsum (Gld) om een kwart hectare. Uit de wilgenplantages in Overberg en De Glind zal in de toekomst biomassa worden geoogst voor een met houtsnippers gestookte verwarmingsinstallatie die op een van de bedrijven staat. Per bedrijf zijn 15.000 wilgenstekken per hectare

geplant met een aangepaste Super Preferplantmachine, die normaal wordt gebruikt voor het planten van onder meer kool- en preplantjes. De aanplant nam per bedrijf ongeveer een dag in beslag en is uitgevoerd met ingehuurde krachten en vrijwilligers (familieleden). Op het bedrijf in Schore is er geplant met een koolplantmachine, in Welsum zijn de wilgenstekken handmatig in de grond gestoken.

De afgelopen drie maanden zijn de wilgen over het algemeen goed gegroeid. Ze hebben scheuten gevormd variërend van 30 tot 100 cm hoog (en soms nog hoger). Op dit moment worden de eerste kippen weer toegelaten tot de uitloop. Voor die tijd waren de wilgen te laag en zouden de kippen te veel scheuten kunnen beschadigen. Op plekken waar kippen waren uitgebroken of te vroeg in de uitloop zijn toegelaten, is dan ook goed te zien hoeveel schade de kippen kunnen toebrengen aan de jonge wilgenscheuten. Op één bedrijf zijn delen van de wilgenplantage hierdoor helaas verloren gegaan.

In de wilgenplantages is de afgelopen drie maanden onkruid bestreden door tussen de

Uitloop met fruitbomen. In hoeverre de kippen het gedeelte met de fruitbomen nu al beter gebruiken dan toen de uitloop nog 'kaal' was, verschilt per bedrijf

De miscanthus (olifantsgras) is, waarschijnlijk door de kou in het voorjaar, langzaam uitgelopen en groeit niet snel. De onkruiddruk is hoog. De miscanthusplanten zijn kwetsbaar

rijen een- of tweemaal machinaal te schoffelen of te frezen. De meeste wilgen zijn inmiddels boven het onkruid uitgegroeid. Op enkele plekken met zeer hoge onkruiddruk is nog extra schoffelen nodig, omdat anders de wilgen overgroeid raken.

Onderzoek

Op de deelnemende bedrijven wordt gekeken naar de teeltaspecten, de kosten en opbrengsten en het uitloopgebruik door

de kippen. In het project Bomen voor Buitenkippen wordt verder in beeld gebracht wat een beplante uitloop betekent voor het verspreiden van de mineralen uit de mest en voor de biodiversiteit. Op verzoek van Stichting Fonds voor Pluimveebelangen, een van de financiers van de projecten, wordt op een aantal bedrijven nagegaan in hoeverre ganzen en eenden geweerd kunnen worden en of er andere vogelsoorten aangetrokken of geweerd

worden met de beplanting. Dit omdat wintervogels, die een voorkeur voor grasland hebben, een risico vormen in de verspreiding van vogelgriep.

Financiers: ministerie van EZ, het Europees Fonds voor de Plattelandsontwikkeling, InnovatieNetwerk, Stichting Fonds voor Pluimveebelangen, Bionext, Stichting Merkartikel Bio+, Adopteer een kip en de deelnemende pluimveehouders

Monique Bestman Louis Bolk Instituut, Driebergen
Martijn Boosten Probos, Wageningen